

Πάσιν αδείν χαλεπόν!

Γράφει η: Ελένη Φτιακά

Τη χρονιά που έδινα εισαγωγικές εξετάσεις στο Πανεπιστήμιο, εκείνη την ηρωική χρονιά που σημάδεψε καθοριστικά τη ζωή μου και που τη φέρνω πότε-πότε με νοσταλγία στη μνήμη μου, τη θυμήθηκα πάλι και φέτος που έδινε ο γιος μου Παγκύπριες. Οι εξετάσεις ήταν όλες ένας σίφουνας και οι αναμνήσεις μπερδεύονται μέσα μου. Θυμάμαι στιγμές από το γράψιμο, θυμάμαι την απόλυτη άρνησή μου να συζητήσω για τα θέματα, όταν αυτά είχαν τελειώσει, θυμάμαι τη σιγουριά που συνόδευε την αγωνία μου, το μακρινό σχολείο στις κρύες αίθουσες του οποίου έγραφα, τις τεράστιες λίστες με ονόματα τοιχοκολλημένα πάντα πολύ ψηλά για μένα, τα ξένα πρόσωπα των καθηγητών και των παιδιών που έγραφαν γύρω μου, πού και πού μόνο κάποιος γνωστός, το πήγαινε-έλα με το τρόλεϋ, την αναμονή...

Θυμάμαι και το θέμα της έκθεσης! «Πάσιν αδείν χαλεπόν! Είναι όμως απαραίτητο;»

Δεν γράφαμε «Νέα» τότε. Τα κείμενα, γνωστά και άγνωστα, τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα ήταν για τα Αρχαία. Μόνο έκθεση! Ένα θέμα. Το ανέπτυσσε. Τέλος!

Ο γιος μου τώρα με κοροϊδεύει ότι τρεις ώρες ήταν πολλές. «Τι κάνατε τρεις ολόκληρες ώρες; Τι γράφατε τέλος πάντων; Την ιστορία της ζωής σας;» Η απάντηση είναι μάλλον... Ναι! Σκεφτόμασταν, σχεδιάζαμε επί χάρτου και ξεκινούσαμε το γράψιμο! Γράφαμε, γράφαμε, το our heart's content! Κι όταν αδειάζαμε από ιδέες κι από συναισθήματα, διότι είχε κι απ' τα δυο η έκθεση, την παραδίδαμε και γυρνούσαμε σπίτι μας να ετοιμαστούμε για το επόμενο.

Εκείνη τη χρονιά, το θέμα έπεσε ως βόμβα μεγατόνων! Αρχαίο ρητό σε έκθεση Νέων Ελληνικών. Και χρήση μιας λέξης στον τίτλο που άφηγε αμφιβολίες ακόμα και για το ποιο ήταν το θέμα. Το να πέσεις εκτός θέματος

σήμαινε ένα στρογγυλό μηδέν (0) στις εισαγωγικές. Και με τη σειρά του αυτό σήμαινε πολύ απλά ότι έμενες εκτός νυμφώνος. Διότι τι ελπίδες είχες να το αναπληρώσεις με τα άλλα μαθήματα; Για πόσο έπρεπε να γράψεις στα άλλα; 25; Πάλι δεν έφτανε...

Πάσιν αδείν χαλεπόν!

80% του μαθητικού πληθυσμού που έγραφε έκθεση δεν είχε ξαναδεί στη ζωή του εκείνο το «αδείν». Και λίγους λέω! Μία λέξη στον τίτλο πέταξε αυτομάτως έξω το 80% των διαγωνιζόμενων. Θα μου πείτε: «Μα, χρυσή μου, οι εξετάσεις αυτό το σκοπό έχουν. Να ξεκαθαρίσουν το ποιος μπαίνει και ποιος μένει έξω». Όχι ακριβώς, θα απαντήσω. Οι εξετάσεις, ακόμα και αυτού του brutal είδους, οι εξετάσεις έχουν σκοπό να διακριβώσουν ποιος ξέρει, τι ξέρει και ανάλογα να τον κατατάξουν. Όχι να τον φτύσουν στα μούτρα για διάβασμα και κόπους πολλών χρόνων και εντατικές προσπάθειες και ξενύχτια πολλών μηνών!

Πάσιν αδείν χαλεπόν!

Υπήρξαν περιπτώσεις όπου οι μαθητές ζήτησαν μετάφραση. Αυτό απαγορεύονταν από τους κανονισμούς. Αλλά υπήρξαν εξεταστικά κέντρα όπου οι επιτηρητές έδωσαν την απαραίτητη βασική εξήγηση, διότι το θεώρησαν άδικο να υπάρχει μια αρχαία λέξη στο θέμα των Νέων Ελληνικών. Το θεώρησαν επίσης άσκοπο να γράφουν οι μαθητές χωρίς να ξέρουν για τι πράγμα γράφουν. Αλλά αυτό ήταν η εξαίρεση. Στις πλείστες περιπτώσεις ουδεμία εξήγηση δόθηκε! Κι έτσι ο μαθητικός πληθυσμός χωρίστηκε στα δύο. Εκείνους που ήξεραν -τουλάχιστον- τι ζητούσε το θέμα, και εκείνους που έγραφαν «κατά το νοούμενον...», που ήταν και οι πιο πολλοί. Έτσι, εκείνη τη χρονιά η Ελλάδα είδε λαμπρά κείμενα έκθεσης που επιχειρηματολογούσαν ότι «Δεν μπορούμε όλοι να γίνουμε τραγουδιστές! Αλλά δεν είναι και απαραίτητο βρε αδερφέ!»¹. Δεν είχε -αντιλαμβάνεστε- ακόμα λειτουργήσει η ιδιωτική τηλεόραση στην Ελλάδα, ούτε είχαμε πλημμυρίσει με ριάλιτι, που προσπαθούσαν να μας πείσουν ακριβώς για το αντίθετο...

Κι εγώ -που τότε δεν γνώριζα ακόμη τη βαθιά αλήθεια του αρχαίου ρητού, αλλά τη γνώρισα για τα καλά αργότερα- έγραψα μια έκθεση που ισχυριζόταν ότι είναι δύσκολο να αρέσουμε σε όλους. Αλλά δεν είναι και απαραίτητο!

Και πέρασα στη Φιλοσοφική Αθηνών...

Δεν φανταζόμουν ότι η ιστορία θα επαναληφθεί, αλλά να που ο γιος μου έγραψε φέτος για τις ψευδαισθήσεις! Και η πλειοψηφία του μαθητικού πληθυσμού, πάλι δεν ήξερε για τι έγραφε...

Υ.Γ.: Και τι μας διδάσκει το αρχαίο ρητό και η ιστορία που το συνοδεύει; Ότι οι μαθητές πρέπει να ξέρουν -τουλάχιστον- ποιο είναι το θέμα, αν θέλουμε να μας αναπτύξουν τις ιδέες τους. Αυτό δεν τους ζητάμε; Ή κάνουμε απλώς τους ωραίους;

1. Ο γιος μου με πληροφορεί ότι, αν έπεφτε σήμερα αυτό το θέμα, ούτε για το τραγούδι θα ήξεραν οι εξεταζόμενοι να γράψουν...

* Η Ελένη Φτιακά είναι αν. Καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Δημοσιευμένο στις 24 Μαΐου 2015, στον Φιλελεύθερο Κύπρου <http://archive.philenews.com/el-gr/home>

Τη χρονιά που έδινα εισαγωγικές εξετάσεις στο Πανεπιστήμιο, εκείνη την ηρωική χρονιά που σημάδεψε καθοριστικά τη ζωή μου και που τη φέρνω πότε-πότε με νοσταλγία στη μνήμη μου, τη θυμήθηκα πάλι και φέτος που έδινε ο γιος μου Παγκύπριες. Οι εξετάσεις ήταν όλες ένας σίφουνας και οι αναμνήσεις μπερδεύονται μέσα μου. Θυμάμαι στιγμές από το γράψιμο, θυμάμαι την απόλυτη άρνησή μου να συζητήσω για τα θέματα, όταν αυτά είχαν τελειώσει, θυμάμαι τη σιγουριά που συνόδευε την αγωνία μου, το μακρινό σχολείο στις κρύες αίθουσες του οποίου έγραφα, τις τεράστιες λίστες με ονόματα τοιχοκολλημένα πάντα πολύ ψηλά για μένα, τα ξένα πρόσωπα των καθηγητών και των παιδιών που έγραφαν γύρω μου, πού και πού μόνο κάποιος γνωστός, το πήγαινε-έλα με το τρόλεϋ, την αναμονή...

Θυμάμαι και το θέμα της έκθεσης! «Πάσιν αδεΐν χαλεπόν! Είναι όμως απαραίτητο;»

Δεν γράφαμε «Νέα» τότε. Τα κείμενα, γνωστά και άγνωστα, τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα ήταν για τα Αρχαία. Μόνο έκθεση! Ένα θέμα. Το ανέπτυσσες. Τέλος!

Ο γιός μου τώρα με κοροϊδεύει ότι τρεις ώρες ήταν πολλές. «Τι κάνατε τρεις ολόκληρες ώρες; Τι γράφατε τέλος πάντων; Την ιστορία της ζωής σας;» Η απάντηση είναι μάλλον... Ναι! Σκεφτόμασταν, σχεδιάζαμε επί χάρτου και ξεκινούσαμε το γράψιμο! Γράφαμε, γράφαμε, to our heart's content! Κι όταν

αδειάζαμε από ιδέες κι από συναισθήματα, διότι είχε κι απ' τα δυο η έκθεση, την παραδίδαμε και γυρνούσαμε σπίτι μας να ετοιμαστούμε για το επόμενο.

Εκείνη τη χρονιά, το θέμα έπεσε ως βόμβα μεγατόνων! Αρχαίο ρητό σε έκθεση Νέων Ελληνικών.

Το θεώρησαν επίσης άσκοπο να γράφουν οι μαθητές χωρίς να ξέρουν για τι πράγμα γράφουν. Αλλά αυτό ήταν η εξαίρεση. Στις πλείστες περιπτώσεις ουδεμία εξήγηση δόθηκε! Κι έτσι ο μαθητικός πληθυσμός χωρίστηκε στα δύο. Εκείνους που ήξεραν -τουλάχιστον- τι ζητούσε το θέμα, και εκείνους που έγραφαν «κατά το νοούμενον...», που ήταν και οι πιο πολλοί. Έτσι, εκείνη τη χρονιά η Ελλάδα είδε λαμπρά κείμενα έκθεσης που επιχειρηματολογούσαν ότι «Δεν μπορούμε όλοι να γίνουμε τραγουδιστές! Αλλά δεν είναι και απαραίτητο βρε αδερφέ!»[1]. Δεν είχε -αντιλαμβάνεστε- ακόμα λειτουργήσει η ιδιωτική τηλεόραση στην Ελλάδα, ούτε είχαμε πλημμυρίσει με ριάλιτι που προσπαθούσαν να μας πείσουν ακριβώς για το αντίθετο...

Κι εγώ -που τότε δεν γνώριζα ακόμη τη βαθιά αλήθεια του αρχαίου ρητού, αλλά τη γνώρισα για τα καλά αργότερα- έγραψα μια έκθεση που ισχυριζόταν ότι είναι δύσκολο να αρέσουμε σε όλους. Αλλά δεν είναι και απαραίτητο!

Και πέρασα στη Φιλοσοφική Αθηνών...

Δεν φανταζόμουν ότι η ιστορία θα επαναληφθεί, αλλά να που ο γιος μου έγραψε φέτος για τις ψευδαισθήσεις! Και η πλειοψηφία του μαθητικού πληθυσμού, πάλι δεν ήξερε για τι έγραφε...

Υ.Γ.: Και τι μας διδάσκει το αρχαίο ρητό και η ιστορία που το συνοδεύει; Ότι οι μαθητές πρέπει να ξέρουν -τουλάχιστον- ποιο είναι το θέμα, αν θέλουμε να μας αναπτύξουν τις ιδέες τους. Αυτό δεν τους ζητάμε; Ή κάνουμε απλώς τους ωραίους;

[1.] Ο γιος μου με πληροφορεί ότι αν έπεφτε σήμερα αυτό το θέμα, ούτε για το τραγούδι θα ήξεραν οι εξεταζόμενοι να γράψουν...